

Briuselis, 2017 05 02
COM(2017) 226 final

2017/0095 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui, pratęsimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2015 m. kelios ES valstybės narės laikinai atnaujino sienų kontrolę dėl rekordinio į ES atvykstančių migrantų srauto ir nemažo antrinio judėjimo. Dėl susidariusios padėties keliose Šengeno valstybėse¹ kilo didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui.

Grėsmė kilo dėl didelių trūkumų užtikrinant veiksmingą tam tikrų Sąjungos išorės sienos ruožų kontrolę, ir dėl to kilo pavojus bendram Šengeno erdvės veikimui. Pagal Šengeno sienų kodekso 29 straipsnį Taryba², remdamasi Komisijos pasiūlymu³, priėmė rekomendaciją penkioms labiausiai paveiktoms Šengeno valstybėms (Austrijai, Vokietijai, Danijai, Švedijai ir Norvegijai) toliau vykdyti proporcingą laikiną sienų kontrolę tam tikruose jų vidaus sienos ruožuose ir joje nustatė koordinuotą ES lygmens požiūrį.

Pradėti taikyti Šengeno sienų kodekso 29 straipsnį ir priimti suderintą ES lygmens požiūrį į laikiną sienų kontrolę buvo vienos iš kelių iniciatyvų, numatytų Grįžimo prie Šengeno erdvės nuostatų veiksmų plane⁴, kuriuo buvo siekiama sudaryti sąlygas kuo greičiau nutraukti visų vidaus sienų kontrolę ir grįžti prie įprastai veikiančios Šengeno erdvės.

Taryba iš pradžių rekomendavo laikiną vidaus sienų kontrolę toliau vykdyti šešis mėnesius. Taryba pagal 29 straipsnį du kartus po tris mėnesius pratęsė savo rekomendacijos⁵ galiojimą toms pačioms penkioms Šengeno valstybėms. Kartu Taryba pažymėjo, kad dėl įvairių priemonių, kurių imtasi, bendra padėtis pagerėjo. Todėl sienų kontrolės atnaujinimui buvo taikomos griežtesnės sąlygos ir nustatytas įpareigojimas atitinkamoms Šengeno valstybėms kas mėnesį teikti išsamias ataskaitas.

Pagal Šengeno sienų kodekso 25 ir 29 straipsnius šį laikotarpį galima vėl pratęsti vadovaujantis 29 straipsnyje nustatytais sąlygomis ir procedūra, jeigu išimtinės aplinkybės išlieka.

Tarybos priimta rekomendacija nedaromas poveikis papildomoms priemonėms, kuriomis gali pasinaudoti visos valstybės narės, įskaitant atitinkamas penkias Šengeno valstybes, pagal bendrąsias laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo taisykles, jeigu kiltų kita didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, nesusijusi su išorės sienos valdymo trūkumais. Pavyzdžiui, šiuo laikotarpiu Prancūzija, kuriai rekomendacijos netaikomos, remdamasi

¹ Chronologine tvarka: Vokietijai, Austrijai, Slovėnijai, Vengrijai, Švedijai, Norvegijai, Danijai.

² 2016 m. gegužės 12 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/894, kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui (OL L 151, 2016 6 8, p. 8–11).

³ 2016 m. gegužės 4 d. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui, COM(2016) 275 *final*.

⁴ 2016 m. kovo 4 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Grįžimas prie Šengeno erdvės nuostatų. Veiksmų planas“, COM(2016) 120 *final*.

⁵ 2016 m. lapkričio 11 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/1989, kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui, pratęsimo (OL L 306, 2016 11 15, p. 13–15), ir 2017 m. vasario 7 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/246, kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui, pratęsimo (OL L 36, 2017 2 11, p. 59–61).

priežastimis, susijusiomis su nuolatinėmis terorizmo grėsmėmis, atnaujino ir toliau vykdė kontrolę prie visų savo vidaus sienų. Po teroristinio išpuolio Stokholme Švedija pranešė, kad atnaujina laikiną sienų kontrolę prie visų vidaus sienų nuo 2017 m. balandžio 7 d. iki 15 d.

Komisija puikiai supranta, kad dėl migrantų srautų bet kuriame ES sienos ruože vienoje ar kelse valstybėse narėse gali kilti didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui. Todėl įvairiuose jūros ir sausumos sienos ruožuose imamas priemonių, kad būtų vykdomi suderinti veiksmai, be kita ko, veikiant pagal partnerystės modelį dedama daugiau pastangų centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršruto srityje⁶ ir imamas papildomų veiksmų atitinkamuose išorės sienų ruožuose. Komisija taip pat pripažįsta, kad pastaraisiais metais kilo naujų saugumo problemų, kaip parodė neseniai Berlyne, Stokholme ir Paryžiuje įvykdyti teroristiniai išpuoliai. Todėl, nors dabartinės teisinės sistemos pakako problemoms, su kuriomis buvo susiduriama iki šiol, spręsti, Komisija svarsto klausimą, ar ši teisinė sistema pakankamai pritaikyta, siekiant reaguoti į besikeičiantį saugumo problemų pobūdį.

Komisija pasiryžusi toliau dirbti, siekdama užtikrinti, kad būtų visapusiškai naudojamos jau esamos priemonės, taip pat tęsti būtinų naujų iniciatyvų įgyvendinimą, siekiant dar stabilesnės padėties, atsižvelgdama į tai, kad neigiamas ilgai vykdomos vidaus sienų kontrolės poveikis, būtent ekonominės išlaidos ir kliūtys laisvam piliečių judėjimui, turi būti derinamas su rezultatais, pasiektais iki šiol vykdant vidaus sienų kontrolę.

Dabartinė padėtis

Remdamasi atitinkamų penkių Šengeno valstybių kas mėnesį teikiamomis ataskaitomis ir visa turima informacija, Komisija gali daryti išvadą, kad kontrolė iki šiol buvo vykdoma laikantis rekomendacijoje nustatytų sąlygų. Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, kontrolė buvo vykdoma tik kai tai buvo būtina, ji išliko proporcinga, tikslinė, nebuvo viršijamas būtiniausias intensyvumas ir buvo siekiama kuo mažiau trukdyti plačiajai visuomenei kirsti atitinkamas vidaus sienas. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad penkios Šengeno valstybės savo ataskaitose nurodė poreikį tęsti vidaus sienų kontrolę. Tačiau Komisija taip pat atkreipia dėmesį į Slovėnijos išreikštą susirūpinimą dėl būtinybės vykdyti sienų kontrolę prie Austrijos ir Slovėnijos sienos, nes Slovėnija mano, kad nuo tada, kai buvo pradėta taikyti laikina vidaus sienų kontrolė, aplinkybės labai pasikeitė.

Pagal 2017 m. vasario 7 d. rekomendaciją pateiktose Šengeno valstybių ataskaitose toliau patvirtinama tendencija, išryškėjusi ataskaitose, pateiktose pagal 2016 m. gegužės 12 d. ir 2016 m. lapkričio 11 d. rekomendacijas (vertinant gautų prieglobsčio prašymų arba asmenų, kuriuos atlikus kontrolę atsisakyta įleisti, skaičius); tai rodo, kad padėtis toliau laipsniškai stabilizuojama.

Per Graikijos išorės sieną į Europos Sąjungą neteisėtai atvykstančių asmenų skaičius tebėra mažas, taip pat 2017 m. vasario 7 d. rekomendacijos taikymo laikotarpiu, nors per paskutines pora savaitę galbūt dėl švelnesnių ir palankesnių oro sąlygų užregistruotas nedidelis padidėjimas. Valdant padėtį toliau be galo svarbūs šie žingsniai: Europos sienų ir pakrančių

⁶ 2017 m. sausio 25 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Migracija centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutu. Srautų valdymas ir gyvybių gelbėjimas, JOIN(2017) 4 final.

apsaugos agentūros veiksmingumo didinimas, nuoseklus jos veiklos plėtojimo procesas⁷ ir tolesnis 2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškimo įgyvendinimas.

Tačiau reikia daugiau pastangų užtikrinti, kad Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra turėtų visus reikiamus pajėgumus Sąjungos išorės sienoms apsaugoti; tam turėtų būti baigtos kurti agentūros turimos operacijų vykdymo priemonės, visų pirma privalomų greitojo reagavimo rezervų ištekliai. Taip pat turi būti užbaigti šiuo metu atliekami pažeidžiamumo vertinimai ir iki gegužės mėn. pabaigos turėtų būti pateiktos pirmos rekomendacijos atitinkamoms valstybėms narėms dėl kuo skubesnio pagrindinių pažeidžiamumo atvejų pašalinimo, o iki 2017 m. spalio mėn. pabaigos turėtų būti paskelbti pirmų imitavimo pratybų rezultatai. Tarybai patvirtinus derybų dėl susitarimo dėl statuso, kuris turėtų būti sudarytas su dviem ES kaimyninėmis šalimis, įgaliojimus, derybos su Serbija pradėtos 2017 m. balandžio mėn. ES laukia, kad buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija kuo greičiau pradėtų derybas.

Nuo 2017 m. kovo 15 d. pamažu Graikijoje vėl pradedamos taikyti esamos Dublino taisyklės. Reikia dėti daugiau pastangų ateinančiais mėnesiais, kad būtų praktiškai įgyvendinta Komisijos rekomendacija⁸, siekiant užtikrinti, kad Graikija visapusiškai dalyvautų Dublino sistemoje, nepaisant šiuo metu vykdomo taisyklių tobulinimo proceso.

Be to, Graikijoje tebėra daug neteisėtų migrantų ir prieglobsčio prašytojų (maždaug 60 000). Dėl lėto prašymų tvarkymo migrantų antplūdžio valdymo centrai ir stovyklos Graikijoje tebėra perpildyti; su perkėlimu Europos Sąjungoje ir grąžinimu susijusi pažanga tebėra nepakankama, kad būtų galima reikšmingai sumažinti šiuos skaičius ir Graikijos nacionalinėms institucijoms tenkanti spaudimą. Padėtis Vakarų Balkanų maršrute per paskutines savaites šiek tiek stabilizavosi, tačiau tai taip pat gali greitai pasikeisti, jei oro sąlygos taps švelnesnės. Valstybės narės, per kurias eina šis maršrutas, toliau imasi priemonių, kad suvaldytų galimus nepaprastai didelius migracijos srautus ir pastatytų sienos užtvaras.

Todėl bendra padėtis tebėra nestabili ir susijusioms valstybėms narėms tebekyla rizika, susijusi su neteisėtu asmenų judėjimu; siekiant labiau stabilizuoti padėtį, reikia imtis papildomų priemonių.

Tolesni veiksmai

Nepaisant nuolatinės pažangos, Grįžimo prie Šengeno erdvės nuostatų veiksmų plane nustatytos sąlygos, kurias būtina įgyvendinti, kad būtų galima panaikinti dabartinę vidaus sienų kontrolę, šiuo metu nevysiškai įvykdytos.

Kaip ir ankstesniu laikotarpiu, susirūpinimą vis dar gali kelti Graikijoje esančių migrantų skaičius ir dėl to atitinkamos priemonės gali būti toliau pagrįstai taikomos. Vakarų Balkanų maršruto šalyse padėtis išlieka nestabili, o valstybėms narėms, kurioms neteisėtų migrantų antrinis judėjimas iš Graikijos daro didžiausią poveikį, tebekyla neteisėto migrantų judėjimo rizika.

⁷ Žr. 2017 m. gegužės 3 d. trečiąją Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų veiksmingumo didinimo, COM(2017) 219 *final*.

⁸ 2016 m. gruodžio 8 d. Komisijos rekomendacija valstybėms narėms dėl asmenų perdavimo Graikijai pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013 atnaujinimo, C(2016) 8525 *final*.

Be to, kaip jau išdėstyta pirmiau, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros plėtojimui dar reikia kelių mėnesių, kad ji galėtų įgyti visus pajėgumus ir atlikti savo vaidmenį – saugoti ES išorės sienas.

Be to, siekiant padėti sumažinti neišnagrinėtų prieglobsčio prašymų skaičių Graikijoje, būtina gerokai padidinti iš Graikijos ir kitų valstybių narių perkeliamų ir grąžinamų asmenų skaičių. Todėl Komisija ragina valstybes nares iki 2017 m. rugsėjo mėn. įgyvendinti nustatytus perkėlimo Europos Sąjungoje tikslus, kad visi sąlygas atitinkantys kandidatai būtų perkelti.

Iš visų šių duomenų matyti, kad išimtinės aplinkybės išlieka, todėl Komisija mano, kad galima pagrįstai leisti Austrijai, Vokietijai, Danijai, Švedijai ir Norvegijai dar vienam proporcingam laikotarpiui pratęsti dabartinę vidaus sienų kontrolę kaip išskirtinę priemonę.

Šios Šengeno valstybės turi nuspręsti, ar pratęsti vidaus sienų kontrolę, atsižvelgdamos į tai, kad tokia kontrolė turėtų būti naudojama tik kaip krašutinė priemonė. Siekdama veiksmingai laikytis įsipareigojimų dirbti kartu su šiomis Šengeno valstybėmis ir palaipsniui panaikinti laikiną vidaus sienų kontrolę tobulinant kitas sienų kontrolei alternatyvias priemones, kurias būtų galima naudoti siekiant veiksmingai pašalinti nustatytas grėsmes, Komisija kartu su šia rekomendacija priima rekomendaciją dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje. Šiame tekste Komisija apžvelgia rekomendacijas, kaip visos Šengeno valstybės gali daugiau ir geriau pasinaudoti savo policijos įgaliojimais savo teritorijoje, taip pat ir pasienyje ir pagrindiniuose Europos transporto maršrutuose. Rekomendacijoje taip pat Šengeno valstybės raginamos sustiprinti tarpvalstybinį policijos bendradarbiavimą ir proporcingus policijos patikrinimus šalies teritorijoje, įskaitant pasienį. Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, kad Šengeno valstybėms gali reikėti pasirengti operacijoms, kiek tai susiję su ištekliais, užduočių perskirstymu, modernios technologinės įrangos įsigijimu arba paprasčiausiai esamos paradigmos ir įpročių pakeitimu, kad būtų prisitaikyta prie naujų aplinkybių, jai įgyvendinti reikalingas pagrįstas laikotarpis, Komisija rekomenduoja, kad ji būtų įgyvendinta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius.

Iki tol, kol bus įgyvendinta ši rekomendacija, atitinkamos penkios Šengeno valstybės turėtų prieš atnaujinamos arba toliau vykdydamos laikiną vidaus sienų kontrolę, kiekvieną kartą įvertinti, ar nustatytų grėsmių nebūtų galima pašalinti intensyvesniais policijos patikrinimais.

Remiantis šiuo metu turimais faktiniais rodikliais, įskaitant vertinimą, kiek reikia laiko, kad Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra pradėtų visapusiškai veikti, ir laikotarpį, kurio reikia siekiant įgyvendinti rekomendaciją dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje, taip pat pagerėsiąsias oro sąlygas, dėl kurių gali padaugėti į ES neteisėtai atvykstančių asmenų ir suintensyvėti jų tolesnis antrinis judėjimas, šis galutinis⁹ laikinos vidaus sienų kontrolės pratęsimas dėl išlikusių išimtinių aplinkybių neturi viršyti šešių mėnesių.

Pasiūlymo taikymo sritis

Šiuo metu pagal 2017 m. vasario 7 d. Tarybos rekomendaciją laikiną vidaus sienų kontrolę vykdančioms penkioms Šengeno valstybėms turėtų būti leista ją toliau vykdyti dar šešis mėnesius laikantis griežtų sąlygų.

⁹ Žr. Šengeno sienų kodekso 29 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad pradinis vidaus sienų kontrolės atnaujinimo laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip tris kartus.

Atsižvelgiant į tai, kad padėtis stabilizuojasi ir kad toliau siekiama palaipsniui atsisakyti laikinos vidaus sienų kontrolės, atitinkamos Šengeno valstybės turėtų pirmiausia atidžiai išnagrinėti, ar nustatytas didelės grėsmės viešajai tvarkai arba vidaus saugumui būtų galima tinkamai pašalinti sustiprinus policijos patikrinimus teritorijoje, įskaitant pasienio teritorijas, kaip rekomenduota 2017 m. gegužės 3 d. Komisijos rekomendacijoje dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo, ir patikrinimus kertant atitinkamas vidaus sienas atnaujinti arba pratęsti tik kaip kraštutinę priemonę. Turėtų būti reguliariai nagrinėjama galimybė naudoti kitas priemones ir jų naudojimui turėtų būti teikiama pirmenybė, nes jos daro mažesnę poveikį laisvam judėjimui Šengeno erdvėje. Atitinkamos Šengeno valstybės turėtų apsvarstyti, kokios priemonės tinkamiausios, įskaitant policijos patikrinimus, ir savo pranešimuose kitoms valstybėms narėms, Europos Parlamentui ir Komisijai turėtų nurodyti priežastis, dėl kurių kaip kraštutinę priemonę pasirinkta sienų kontrolė.

2017 m. vasario 7 d. rekomendacijoje nustatyti reikalavimai atitinkamoms valstybėms narėms kas savaitę iš naujo įvertinti šios kontrolės būtinumą, dažnumą, vietą ir laiką, pakoreguoti kontrolės intensyvumą pagal esamos grėsmės lygį ir prireikus ją mažinti galioja ir pagal šią rekomendaciją. Atitinkamos Šengeno valstybės turėtų ir toliau reguliariai keisti nuomonėmis su susijusia valstybe nare (-ėmis), siekdamos užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolė būtų vykdoma tik tuose vidaus sienų ruožuose, kuriuose, kaip manoma, tai yra būtina ir proporcinga pagal Šengeno sienų kodeksą.

Bus toliau taikomas 2017 m. vasario 7 d. rekomendacijoje nustatytas reikalavimas teikti išsamias ataskaitas. Pasibaigus kiekvienam šios rekomendacijos įgyvendinimo mėnesiui atitinkamos valstybės narės turėtų nedelsdamos atsiskaityti Komisijai ir Tarybai dėl vykdytos kontrolės rezultatų ir prireikus vertinimo, ar būtina šią kontrolę tęsti. Į šią ataskaitą turėtų būti įtrauktas bent bendras patikrintų asmenų skaičius, bendras asmenų, kuriems, atlikus patikrinimą, atsisakyta leisti atvykti, skaičius, bendras sprendimų grąžinti, priimtų atlikus patikrinimą, skaičius ir bendras prie vidaus sienų, prie kurių vyko patikrinimai, gautų prieglobsčio prašymų skaičius.

Komisija atidžiai stebės šios rekomendacijos taikymą ir padėtį vietoje.

Siekiant laipsniškai panaikinti laikiną vidaus sienų kontrolę, Komisija taip pat stebės ir atsižvelgs į pažangą, padarytą atitinkamoms Šengeno valstybėms įgyvendinant rekomendaciją dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šia rekomendacija siekiama įgyvendinti šioje politikos srityje galiojančias nuostatas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Ši rekomendacija yra susijusi su Sąjungos vidaus rinkos ir migracijos ir prieglobsčio politika.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2016/399 dėl Sąjungos kodekso, kuriuo nustatomos asmenų judėjimą per sienas reglamentuojančios taisyklės (Šengeno sienų kodeksas), 29 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Reglamento (ES) Nr. 2016/399 29 straipsnyje nustatyta, kad remdamasi Komisijos pasiūlymu Taryba priima rekomendaciją dėl laikinos vidaus sienų kontrolės.

Veiksmų Sąjungos lygmeniu reikia imtis kilus pavojui visam erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui.

- **Proporcingumo principas**

Šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nustatytam tikslui pasiekti.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Atsižvelgiant į pasiūlymo skubumą, nebuvo galimybių atlikti konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Atsižvelgiant į ribotą numatytą laikotarpį, atitinkamų Šengeno valstybių pateiktus duomenis ir turimus duomenis dėl padėties Graikijoje, nebuvo parengta visaverčio poveikio vertinimo.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Rengiant šį pasiūlymą atsižvelgta į pagrindinių teisių apsaugą.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomos priemonės nedaro poveikio ES biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

Netaikoma.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui, pratęsimo

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/399, nustatantį taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas)¹⁰, ypač į jo 29 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) pagal Šengeno sienų kodekso 29 straipsnį 2016 m. gegužės 12 d. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priėmė įgyvendinimo sprendimą, kuriuo pateikiama rekomendacija dėl laikinos vidaus sienų kontrolės išimtinėmis aplinkybėmis, keliančiomis pavojų bendram Šengeno erdvės veikimui;
- (2) Taryba rekomendavo penkioms Šengeno valstybėms (Austrijai, Vokietijai, Danijai, Švedijai ir Norvegijai) toliau vykdyti proporcingą laikiną sienų kontrolę tik tam tikruose jų vidaus sienos ruožuose pradinį šešių mėnesių laikotarpį, kad būtų pašalinta didelė grėsmė viešajai tvarkai ir vidaus saugumui, su kuria šios valstybės susidūrė dėl išorės sienų kontrolės trūkumų Graikijoje ir per Graikiją atvykusių neteisėtų migrantų, kurie vyksta į kitas Šengeno valstybes, vėlesnio antrinio judėjimo. 2016 m. lapkričio 11 d. ir 2017 m. vasario 7 d. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, šį laikotarpį pratęsė du kartus po dar tris mėnesius;
- (3) pagal Šengeno sienų kodekso 25 ir 29 straipsnius šį Tarybos rekomenduotą pradinį laikotarpį galima vėl pratęsti, jeigu išimtinės aplinkybės išlieka;
- (4) 2016 m. lapkričio 11 d. ir 2017 m. vasario 7 d. rekomendacijose nustatytas reikalavimas, pagal kurį atitinkamos Šengeno valstybės kas mėnesį teikia ataskaitas Komisijai dėl vykdytos kontrolės rezultatų ir prireikus dėl vertinimo, ar būtina šią kontrolę tęsti. Visos atitinkamos Šengeno valstybės pateikė Komisijai tokias ataskaitas. Iš šiose ataskaitose pateiktos informacijos matyti, kad kontrolė buvo vykdoma laikantis rekomendacijoje nustatytų sąlygų. Šia informacija taip pat patvirtinama, kad padėtis šiose valstybėse stabilizuojasi, vertinant asmenų, kuriuos atsisakoma įleisti, taip pat vykdant kontrolę gautų prašymų suteikti prieglobstį skaičius;
- (5) tačiau nepaisant šios pažangos, Grįžimo prie Šengeno erdvės nuostatų veiksmų plane nustatytos sąlygos, kurias būtina įgyvendinti, kad būtų galima panaikinti visų vidaus sienų kontrolę ir grįžti prie įprastai veikiančios Šengeno erdvės, vis dar nevysiškai

¹⁰ OL L 77, 2016 3 23, p. 1.

įvykdytos. Graikijoje ir Vakarų Balkanų maršrute vis dar yra daug neteisėtų migrantų, dalis jų neregistruoti. Tebėra neteisėto antrinio šių migrantų judėjimo Šengeno erdvėje rizika;

- (6) Komisija komunikate „Grįžimas prie Šengeno erdvės nuostatų. Veiksmų planas“ nustatė įvairias politikos priemones, kurios turi būti įgyvendintos, kad būtų galima grįžti prie visapusiškai veikiančios Šengeno erdvės. Toliau plėtojama Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros veikla. Tačiau valstybės narės turėtų daugiau prisidėti, kad agentūra turėtų visus išteklius ir galėtų visapusiškai atlikti savo vaidmenį – užtikrinti Sąjungos išorės sienų apsaugą. Rekomendacijos po pirmo pažeidžiamumo vertinimo dar nepateiktos. Šiuo metu vyksta derybos dėl susitarimų dėl statuso su Serbija;
- (7) praėjus daugiau nei metams, toliau matomi konkretūs 2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškimo įgyvendinimo rezultatai, kaip patvirtinta penktojoje pažangos ataskaitoje¹¹. Vis dėlto atvykstančiųjų skaičius vis dar viršija iš Graikijos į Turkiją grąžinamų asmenų skaičių, todėl Graikijos salose jaučiamas papildomas spaudimas. Turėtų būti daroma pažanga dėl kitų pareiškimo elementų. Todėl reikia nuolat stebėti pareiškimo įgyvendinimą. Tas pats pasakytina ir apie padėtį Vakarų Balkanų maršrute ir per Vakarų Balkanų maršruto šalių vadovų susitikimą priimto pareiškimo įgyvendinimą;
- (8) todėl toliau išlieka išimtinės aplinkybės, kurios laikomos didele grėsme viešajai tvarkai ir vidaus saugumui ir kuriomis kyla pavojus bendram Šengeno erdvės veikimui;
- (9) atsižvelgiant į pirmiau nurodytus faktus, yra pagrindo leisti kaip kraštutinę priemonę pagal Šengeno sienų kodekso 29 straipsnį dar kartą ir paskutinį kartą pratęsti laikiną vidaus sienų kontrolę toms Šengeno valstybėms, kurios šiuo metu tokią kontrolę vykdo, būtent Austrijai, Vokietijai, Danijai, Švedijai ir asocijuotajai šaliai Norvegijai;
- (10) Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos rekomendaciją dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje, kuri taip pat padėtų palaipsniui panaikinti laikiną vidaus sienų kontrolę, siekiant kuo greičiau panaikinti visą vidaus sienų kontrolę ir grįžti prie įprasto Šengeno erdvės veikimo, teikiant pirmenybę policijos įgaliojimų naudojimui, kad būtų tinkamai pašalintos didelės grėsmės viešajai tvarkai arba vidaus saugumui. Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos rekomendaciją visoms Šengeno valstybėms kuo greičiau ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius įgyvendinti visas rekomenduojamas priemones;
- (11) remiantis vertinimu dėl to, kiek dar reikia laiko, kad būtų įgyvendintos neįgyvendintos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti tinkamą ES išorės sienų apsaugą ir tinkamą saugumą Šengeno erdvėje, šis pratęsimas neturėtų būti ilgesnis nei šeši mėnesiai nuo šio įgyvendinimo sprendimo priėmimo dienos;
- (12) valstybės narės, nusprendusios toliau vykdyti vidaus sienų kontrolę pagal šį įgyvendinimo sprendimą, turėtų apie tai atitinkamai pranešti kitoms valstybėms narėms, Europos Parlamentui ir Komisijai;
- (13) prieš pasirinkdamos tokios sienų kontrolės galimybę atitinkamos valstybės narės turėtų išnagrinėti, ar nustatytai grėsmei veiksmingai pašalinti netiktų kitos sienų

¹¹ 2017 m. kovo 2 d. Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Penktoji pažangos, padarytos įgyvendinant ES ir Turkijos pareiškimą, ataskaita“, COM(2017) 204 final.

kontrolei alternatyvios priemonės, mažiau trikdančios laisvą asmenų ir prekių judėjimą. Komisijos rekomendacijoje dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje, Komisija ragina Šengeno valstybes veiksmingiau pasinaudoti savo policijos įgaliojimais visoje teritorijoje, be kita ko, pasienyje ir pagrindiniuose maršrutuose, ir teikti pirmenybę policijos patikrinimams. Tačiau iki tol, kol bus įgyvendinta Komisijos rekomendacija, atitinkamos Šengeno valstybės savo pranešimuose turėtų nurodyti diskusijų dėl tinkamiausių priemonių rezultatus ir priežastis, dėl kurių kaip kraštutinę priemonę pasirinkta sienų kontrolė;

- (14) kontrolė pagal šį įgyvendinimo sprendimą turėtų būti toliau vykdoma tik tiek, kiek būtina, o jos intensyvumas neturi viršyti būtiniausio minimumo ir turi būti pritaikytas pagal aplinkybes. Atitinkamai gali būti numatyta, kad srautui dar sumažėjus tam tikruose pasienio ruožuose kontrolės vykdymas turėtų būti nutrauktas. Siekiant kuo didesnės kontrolės naudos ir mažesnio neigiamo jos poveikio laisvam judėjimui, turėtų būti vykdoma tik tikslinė kontrolė, pagrįsta nuolat atnaujinama rizikos analize ir žvalgybos informacija. Šengeno valstybėms, kurioms daromas poveikis dėl tokios kontrolės tam tikruose pasienio ruožuose, turėtų būti leidžiama reguliariai pateikti savo nuomonę dėl kontrolės būtinumo; Šengeno valstybė, nusprendusi atnaujinti tokią kontrolę, turėtų atsižvelgti į tokią nuomonę nagrinėdama ir peržiūrėdama šios kontrolės būtinumą ir siekti ją laipsniškai mažinti;
- (15) kiekvieno šio įgyvendinimo sprendimo įgyvendinimo mėnesio pabaigoje Komisijai turėtų būti nedelsiant siunčiama išsami atliktų patikrinimų rezultatų ataskaita, prie kurios prireikus turi būti pridedamas jų tolesnio taikymo būtinumo vertinimas. Į šią ataskaitą turėtų būti įtrauktas bendras patikrintų asmenų skaičius, bendras asmenų, kuriems, atlikus patikrinimą, atsisakyta leisti atvykti, skaičius, bendras sprendimų grąžinti, priimtų atlikus patikrinimą, skaičius ir bendras prie vidaus sienų, prie kurių vyko patikrinimai, gautų prieglobsčio prašymų skaičius;
- (16) Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija paskelbė, jog atidžiai stebės, kaip taikomas šis įgyvendinimo sprendimas,

REKOMENDUOJA:

1. Austrijai, Vokietijai, Danijai, Švedijai ir Norvegijai pratęsti proporcingą laikiną sienų kontrolę ne ilgiau kaip šešiams mėnesiams, skaičiuojant nuo šio įgyvendinimo sprendimo priėmimo dienos, prie šių vidaus sienų:
 - Austrijai – prie Austrijos ir Vengrijos sausumos sienos bei Austrijos ir Slovėnijos sausumos sienos;
 - Vokietijai – prie Vokietijos ir Austrijos sausumos sienos;
 - Danijai – Danijos uostuose, kuriuose vyksta susisiekimas keltais su Vokietija, ir prie Danijos ir Vokietijos sausumos sienos;
 - Švedijai – pietų ir vakarų regionų policijos prižiūrimuose Švedijos uostuose ir prie Zundo tilto;
 - Norvegijai – Norvegijos uostuose, kuriuose vyksta susisiekimas keltais su Danija, Vokietija ir Švedija.
2. Prieš nusprendamos toliau pratęsti tokią kontrolę pagal šią rekomendaciją, atitinkamos valstybės narės turėtų pasikeisti nuomonėmis su susijusia valstybe nare (-ėmis), siekdamos užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolė būtų vykdoma tik tose

vietose, kuriose manoma, kad tai yra būtina ir proporcinga. Be to, atitinkamos valstybės narės turėtų užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolė vadovaujantis Šengeno sienų kodeksu būtų vykdoma tik kaip kraštutinė priemonė, kai kitomis alternatyviomis priemonėmis to paties poveikio pasiekti neįmanoma, ir tik tuose vidaus sienų ruožuose, kuriuose manoma, kad tai yra būtina ir proporcinga. Kai saugumo rezultatai tokie patys, pirmenybė turėtų būti teikiama policijos įgaliojimų kaip priemonės, darančios mažesnę poveikį laisvam asmenų ir prekių judėjimui, naudojimui. Atitinkamos valstybės narės turėtų apie tai atitinkamai pranešti kitoms valstybėms narėms, Europos Parlamentui ir Komisijai.

3. Sienų kontrolė turėtų likti tikslinga, pagrįsta nuolat atnaujinama rizikos analize ir žvalgybos informacija, o jos taikymo sritis, dažnumas, vieta ir laikas neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant reaguoti į didelę grėsmę, apsaugoti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą. Valstybė narė, vykdanči vidaus sienų kontrolę pagal šį įgyvendinimo sprendimą, turėtų kas savaitę peržiūrėti šios kontrolės būtinumą, dažnumą, vietą ir laiką, koreguoti kontrolės intensyvumą pagal esamos grėsmės lygį, prireikus sumažinti ją ir kas mėnesį nedelsdama pateikti ataskaitą Komisijai ir Tarybai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas